

HIŠA
EVROPSKE ZGODOVINE

Vprašanja in odgovori *o projektu*

Zakaj Hiša evropske zgodovine?

Desetletja dolg proces, s katerim se je izoblikovala Evropska unija, je globoko vplival na to, kako so evropske države danes organizirane in kako se upravljajo. Vseeno pa doslej še ni bilo muzeja, ki bi ta proces umestil v širši zgodovinski okvir ter povezoval in vzporejal raznolike izkušnje različnih evropskih držav in narodov.

Generacija, ki je doživela tragedije 20. stoletja in potem gradila Evropske skupnosti, se poslavlja. Zato je zdaj pravi čas, da prikažemo razvoj evropskega povezovanja na način, ki bo dostopen širši javnosti, da pojasnimo glavne zgodovinske dogodke, kaj jih je spodbudilo in kaj je bil njihov namen. Na ta način bodo prihodnje generacije razumele, kako, zakaj in kdaj se je razvila sedanja Unija. Razvijati in krepiti zavest o kulturni dediščini je še posebej pomembno v času krize, saj ne gre pozabiti, da mirnega sodelovanja ni mogoče jemati za nekaj samoumevnega.

Prav zato je Evropski parlament odprl Hišo evropske zgodovine, ki bo državljanom ponudila priložnost za razmislek o zgodovinskem dogajanju in njegovem pomenu za sedanost. Parlament je prepričan, da je muzej lahko prostor za razpravo in razumevanje današnjega dogajanja, saj gradi na zgodovinskih koreninah in izkušnjah.

Katera so vodilna načela tega projekta?

Že od začetka je gonilo projekta spodbuditi poznavanje evropske zgodovine in na odprt, navdihujoč način izostriti zavedanje o raznolikosti evropskega spomina. Osnovni pogoj za doseg zastavljenega cilja je bila akademska neodvisnost in mednarodna sestava projektne skupine. Vanjo so bili prav za ta projekt izbrani zgodovinarji in muzejski delavci iz vse Evrope. Projektna ekipa je razstavno vsebino zasnovala tako, da bi se v njej pravično odražala raznolikost evropske zgodovine – in njenih razlag.

Za akademsko točnost in ustreznost razstavne vsebine skrbi visok svetovalni odbor (akademski odbor), v katerem so mednarodno priznani zgodovinarji in muzeologi.

Kje je Hiša evropske zgodovine?

Hiša evropske zgodovine ima svoje prostore v Eastmanovi zgradbi v Leopoldovem parku blizu evropskih institucij. Eastmanova zgradba je bila zgrajena leta 1935 kot zobna klinika za otroke iz revnejših družin. Njeno gradnjo je z donacijo finančno omogočil izumitelj fotoaparata Kodak, ameriški poslovnež George Eastman. Za preureditev stavbe za razstavne namene je bil objavljen arhitekturni natečaj, na katerem je zmagala skupina, ki jo sestavljajo arhitekti Chaix & Morel et associés iz Francije, JSWD Architekten iz Nemčije in TPF iz Belgije. Njihov načrt je vseboval prenovo pročelja, kjer se ohranja zgodovinski videz zgradbe, in sodoben prizidek na prvotnem dvorišču zgradbe in na strehi.

Kako se je projekt razvijal?

Zamisel o Hiši evropske zgodovine je leta 2007 v svojem nastopnem govoru predstavil tedanji predsednik Evropskega parlamenta dr. Hans-Gert Pöttering. Leto kasneje je projekt dobil prvo konceptualno podobo, ki jo je pripravila skupina uglednih zgodovinarjev in muzejskih strokovnjakov iz več evropskih držav. V njihovih „Konceptualnih temeljih Hiše evropske zgodovine“ je ta predstavljena kot sodoben razstavni, dokumentacijski in informacijski center, v katerem se odražajo najnovejši trendi v muzeološkem razmišljanju.

Izbor in zaposlovanje članov akademske projektne skupine je steklo januarja 2011. Skupina, ki jo sestavljajo sodelavci iz vse Evrope, je potem postopoma opredelila vizijo in poslanstvo novega muzeja, razvila je muzejsko pripoved stalne razstave in opredelila različna področja, kot so politika glede obiskovalcev, občasne razstave in pridobivanje razstavnih predmetov. Skupini je pri delu ves čas svetoval akademski odbor, ki je tudi potrjeval rezultate njenega dela. Vse pomembne odločitve je potrdilo predsedstvo Parlamenta (predsednik in 14 podpredsednikov).

Kakšna je razstavna pripoved muzeja?

Stalna razstava se osredotoča na glavne pojave in procese, skozi katere se je v zgodovini izoblikovala današnja Evropa. Poudarek je na raznolikosti izkušenj, zavedanja in razlag, povezanih s tem razvojem.

Razstava ne predstavlja zgodovine posameznih držav in regij Evrope, ampak se osredotoča na evropske pojave. Akademska projektna skupina je sledila trem merilom: izbrani dogodek ali ideja je nastal v Evropi, se je po njej razširil in je še vedno relevanten. Na osnovi teh meril je projektna skupna izluščila šest osrednjih tem z veliko dodatnimi področji in podpodročji. Ponekod stalna razstava sega čez zunanje meje Evropske unije.

Evropska zgodovina je resda kompleksna, raznolika in sestavljena iz številnih koščkov, vseeno pa vsebuje številne podobnosti in sorodne izkušnje. Prikazati nekatere izmed njih je namen stalne razstave. Ta se začne s starodavnim mitom o Evropi in biku ter njegovimi spreminjajočimi se razlagami. Sledijo najpomembnejši dejavniki evropske dediščine, ki so korenito vplivali na podobo Evrope, njihove posledice pa so vidne še danes.

Si Hiša evropske zgodovine prizadeva ustvariti evropsko identiteto?

Na področju kulturnih študij sproža največ razprav prav pojem identitete. V povezavi z delovanjem muzejev je ta pojem spodbudil nastanek obsežne literature in številnih razmišljanj. Splošno sprejete opredelitve tega, kaj naj bi bila evropska identiteta, ni. Gre za veliko preozek in preveč statičen pojem, da bi ga lahko uporabili kot osnovo Hiše evropske zgodovine. Če bi ponujala nekakšen vnaprej določen koncept evropske identitete, bi to zgolj onemogočalo razpravo. Hiša evropske zgodovine pa, prav nasprotno, stremi k temu, da bi sprožila obsežno večstransko razmišljanje o tem izredno zanimivem in aktualnem vprašanju. Zato ne želi dajati dokončnih odgovorov; ampak spodbuditi javno razpravo o evropskem spominu in zavesti.

Ali bo Hiša evropske zgodovine nadomestila nacionalne zgodovine?

Hiša evropske zgodovine ni zgolj povzetek nacionalnih zgodovin niti jih ne skuša nadomestiti. Je nekakšen rezervoar evropskih spominov, kjer so zbrane izkušnje in razlage v vsej njihovi raznolikosti, nasprotjih in protislovjih. Predstavitev zgodovine v njej je prej kompleksna kot enotna, prej raznolika kot enovita, prej kritična kot odobravojoča.

Kje se začne muzejska pripoved?

Stalna razstava Hiše evropske zgodovine se kot središčna točka novega muzeja osredotoča na evropsko zgodovino od 19. stoletja do danes. V nekaterih delih poseže še dlje v zgodovino, vse do antičnih časov in srednjega veka, da bi pojasnila temeljne značilnosti evropske kulture in civilizacije, s tem pa obiskovalcem omogočila boljše razumevanje sedanjosti.

Stalna razstava se začne s predstavitvijo mita Evrope in tem, kako se je skozi zgodovino spreminjalo geografsko pojmovanje te celine, ter z razmišljanjem, kaj bi lahko bila evropska dediščina. Razstava se osredotoča na evropsko zgodovino 19. in 20. stoletja s posebnim poudarkom na zgodovini evropskega povezovanja.

Ali bo tu in tam prihajalo do prekrivanja s Parlamentariumom, ki ravno tako prikazuje zgodovino evropskega povezovanja?

Parlamentarium je center za obiskovalce Evropskega parlamenta in kot tak prikazuje vlogo, delovanje in dejavnosti Evropskega parlamenta. Po drugi strani je Hiša evropske zgodovine muzej o evropski zgodovini v širšem pomenu besede. Prikazana vsebina je različna, opredeljujejo jo različni okviri, cilji, poslanstvo in orodja. Hiša evropske zgodovine pristopa k zgodovini veliko širše in – kot muzej – v središče pozornosti postavlja predmete kot pričevalce zgodovine. Projekta se medsebojno dopolnjujeta.